

Redegørelse for Økonomistyring i Socialforvaltningen 2009 og håndtering af udfordring 2010

Økonomiudvalget har bedt Socialudvalget udarbejde en redegørelse for, hvilke initiativer Socialforvaltningen har igangsat med henblik på at sikre budgetoverholdelse i 2009 og 2010. (ØU 8.12.2009). Socialforvaltningen forventer teknisk set balance i forventet regnskab 2009. Reelt er der dog tale om et merforbrug på 21,0 mio. kr. svarende til 0,5 pct. af Socialforvaltningens budget, da der skulle have været et mindreforbrug svarende til de tre ønskede overførsler til 2010:

- Uforbrugte budgetmidler for projektgruppen vedrørende boligområdet på bevillingsområde Stofafhængige (4x10 mio. kr.), i alt 14,9 mio. kr.
- Midler til flytteudgifter og beboerindskud i forbindelse med overtagelse af ældreboliger fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, i alt 1,7 mio. kr.
- Sundhedsrummet, i alt 5,0 mio. kr.

Disse overførsler har Socialudvalget besluttet ikke at bede om overført til 2010, for at gå i balance i 2009. For Sundhedsrummet anmodes der om optagelse af internt lån i 2010, til flytteudgifter og beboerindskud forventes der anmodet om internt lån i 2010 mens der vedr. de 4x10 mio. kr. tages konkret stilling til finansiering fra projekt til projekt (jf. 2009-154533, SUD 9.12.2009). Merforbruget skyldes alene bo- og dagtilbud på handicapområdet, der isoleret set forventer et merforbrug på ca. 30 mio. kr.

Status for de øvrige økonomistyringsområder ultimo 2009 er:

1. Forventet balance på børne- og ungeområdet på trods af at 2/3 af landets kommuner forventer markante merforbrug på området.
2. Forventet mindreforbrug på 6,2 mio. kr. psykisk syge
3. Forventet mindreforbrug vedr. administrationsområdet på 3,6 mio. kr.
4. Forventet mindreforbrug på stofområdet – dog samlet merforbrug sfa. merudgifter til krisecentre
5. Forventet balance på hjemmepleje efter 2 år med merforbrug
6. Forventet balance på køb/salg af pladser vedr. handicappede voksne og børn efter markant merforbrug sidste år.
7. Forventet merforbrug på bo- og dagtilbud på ca. 30 mio. kr. svarende til 2,4 pct. af handicapområdets budget

Socialforvaltningen har i løbet af 2009 igangsat en række økonomistyringsinitiativer, samt vil iværksætte yderligere initiativer i overensstemmelse med de anbefalinger der er beskrevet i Intern Revisions rapport og KPMG's rapporter. Intern Revision har set på risici-elementer i Socialforvaltningens tilrettelæggelse af den generelle økonomistyring og KPMG har haft til opgave, at foretage en kritisk opfølgning på initiativer og udvikling på handicapområdet.

Intern Revision

På baggrund af forventede budgetoverskridelser i 2009 på hjemmepleje- og handicapområdet blev intern revision bedt om at gennemgå økonomistyring i Socialforvaltningen.

På baggrund af gennemgangen er der udarbejdet en rapport – som indeholder beskrivelse af de initiativer Socialforvaltningen har igangsat med henblik på at sikre budgetoverholdelse. Implementering af handlingsplanerne er omfattet af Intern Revisions løbende opfølgning.

Det fremgår af rapporten, at Intern Revision har konstateret, at der er planlagt og allerede implementeret en række ændringer i de etablerede procedurer og systemer i Socialforvaltningen, der vil bidrage til forbedret økonomistyring og at der er fokus på styring af økonomien.

Det er Intern Revisions vurdering, at såfremt de i rapporten anførte handlingsplaner implementeres, vil de bidrage til en væsentlig reduktion af de identificerede risici.

Handlingsplanerne omhandler bl.a.:

- Socialforvaltningen har pr. 1. september oprettet en Kvalitets- og kontrolenhed, som har til opgave at kvalitetssikre, kontrollere og kompetenceudvikle økonomistyringen i Socialforvaltningen.
- Udvikling af benchmarkingsværktøj til undersøgelse af økonomistyringsniveauet på de enkelte områder i forvaltningen.
- Udarbejdelse og implementering af resultatkontrakter for Socialforvaltningens myndighedscentre, Hjemmeplejens Visitationenhet samt Hjemmeplejens Udførerenhed samt for centrale kontorer i forvaltningen.
- Socialforvaltningen har i 2009 igangsat arbejde med udarbejdelse af en strategiplan for økonomistyring. Strategiplanen skal bidrage til at sikre økonomiressourcer, bidrage til øget styringsviden, budgetoverholdelse og god politisk prioritering af ressourcer.
- Implementering af periodiserede budgetter i KØR (Københavns Økonomi- og Ressourcestyringssystem).
- Socialforvaltningens vil arbejde med månedlig budgetopfølgning. Den månedlige prognose vil tage udgangspunkt i det periodiserede budget i KØR
- Kvalitetsstandarder på hjemmeplejen
- Udvikling af ”Fælles sprog” på handicapområdet. ”Fælles Sprog” i Socialforvaltningen skal være et deltaljeret ”kassesystem” eller katalog, hvor funktionsnedsættelser kategoriseres. Yderligere vil det kunne fremgå, hvad en given funktionsnedsættelse koster. Når en ny sag tilgår den centrale visitation, vil man med udgangspunkt i ”Fælles Sprog” vide, at Borger X udløser beløb Y og herudfra kunne vurdere, hvilken botilbudstype, borgeren skal anvises til.
- Dispositionsregnskaber på Handicap- og Psykiatriområdet

KPMG

Socialforvaltningen har enterret med revisionsfirmaet KPMG til at yde konsulentbistand i form af løbende opfølgning på Socialforvaltningens tiltag til forbedret økonomistyring på Hjemmepleje og Handicapområdet i 2009. Socialforvaltningen har i handleplanerne valgt at dele handleplanen op efter de organisatoriske og ledelsesmæssige rammer.

Handleplanerne vedrører:

- Hjemmepleje – Visitationenheden
- Hjemmeplejen – Udførerenheden
- Handicapydelse på Handicapcenteret
- Handicap - Køb og Salg
- Handicap - Institutioner

På hvert af disse områder arbejdes med økonomiske handleplaner og gennem året bidrager KPMG med en risikovurdering af handleplanernes effekt, samt fremlægger anbefalinger til nye initiativer.

Socialforvaltningen har i forbindelse med Intern Revisions gennemgang af økonomistyringen i forvaltningen overfor Intern Revision udarbejdet en særskilt dokumentation for, at samtlige anbefalinger i KPMG's afrapportering er identificeret og indgår i forvaltningens handleplaner. Intern Revision vurderer, at den etablerede opfølgingsproces har fungeret effektivt.

Udgiftspres på handicapområdet 2010

Handicapområdets novemberprognose udviser et forventet merforbrug på ca. 30 mio. kr., som primært kan henføres til bo- og dagtilbud. Det øvrige handicapområde har kun mindre afvigelser.

Handicapområdets udfordring på bo- og dagtilbud vil også være til stede i 2010. Det øvrige handicapområde vil også stå overfor særdeles store udfordringer på hjemmeplejen, køb af pladser og handicaphjælperordningen.

Fælles for hjemmeplejen, køb af pladser, handicaphjælperordningen og det øvrige handicapområde er, at området fortsat vil blive styret meget stramt, og der til trods for de store udfordringer der er, forudsættes at de nævnte områder balancerer ved udgangen af 2010.

Tilbage står udfordringen på bo- og dagtilbud på ca. 30 mio. kr., og her er udfordringen så stor at stram styring alene ikke kan bringe området i balance i 2010.

Bo- og dagtilbud

Til løsning af problemstillingen på 30 mio. kr. på bo- og dagtilbud arbejdes med følgende tiltag, jf. tabel 1 og pkt. 1-4:

Tabel 1: Tiltag ift. udfordring på bo- og dagtilbud

Tiltag	Mio. kr.
Overførsel fra psykiatrisk bosteder	5,0
Pulje til dyre sager (fra 41 mio. kr.) ¹	10,0
Forbedret økonomistyring på bo- og dagtilbud	15,0
I alt	30,0

- 1) Der skal ses på muligheden for at overføre midler fra de psykiatriske bosteder
- 2) 10 mio. kr. tilføres fra den afsatte pulje på 15 mio. kr. – jf. SUD 9.12.2009 Budgetmidler til udgiftspres på handicapområdet (dvs.

¹ Disse midler er bevilliget varigt i budgetaftale 2010 til håndtering af stigende udgiftspres på handicap- og psykiatriområdet.

uden tilhørende meraktivitet)

- 3) 15 mio. kr. hentes ved en forbedret økonomistyring
- 4) Der skal ses på muligheden for at udmøntning af 10 mio. kr. til bedre dagtilbud kan bidrage

Ad 2) I udmøntnings sagen om de 41 mio. kr. afsættes en pulje på 15 mio. kr. til finansiering af botilbudspladser til domfældte og særligt dyre enkeltsager. Midlerne skal anvendes til finansiering af pladser, der væsentligt overstiger de gennemsnitlige udgifter, og udmøntes når der er behov for at foranstalte en ekstraordinær dyr løsning. Der overføres forlods 10 mio. kr. fra denne pulje til bo- og dagtilbud til at rette op på ubalancen. Den stramme styring af køb og salg har betydet at botilbuddene ikke i samme grad som tidligere er kompenseret økonomisk for særligt dyre sager i 2009.

Ad 3) 15 mio. kr. forudsættes at blive tilvejebragt ved en lang række initiativer, der skal forbedre økonomistyringen på centrene. Initiativerne er:

- *Etablering af central økonomifunktion:* Centrene skal have etableret en central økonomifunktion, der skal udarbejde opgave- og ansvarsbeskrivelser, beskrivelser af forretningsgange og metoder på nøgleområder, som vagtplanlægning og lønstyring.
- *Nyt prognosekoncept:* Pr. 1. januar 2010 udrulles et nyt prognoseværktøj til centrene, som skal forbedre prognosegrundlaget og sikre ensartet opfølgning på tværs af centrene. Der igangsættes et undervisningsforløb om brug af prognoseværktøjet, styringsprincipper og økonomistyring generelt.
- *Vagtplanlægning og styring:* Der udarbejdes et styringsværktøj til forbedret vagtplanlægningen, så personaleressourcerne udnyttes optimalt. Der kan hentes erfaring fra psykiatriområdet. Her er der hentet relativt store effektiviseringsgevinster hjem ved systematisk at arbejde med vagtplanlægningen.
- *Sygefravær og vikarforbrug:* På en lang række tilbud er der et forholdsvist højt sygefravær, som kræver mange vikartimer. For at sikre bedre styring med vikarforbruget skal der bl.a. udarbejdes retningslinier for brug af vikar.
- *Lønniveau og lønstyring:* Lønstyring er helt central på bo- og dagområdet, da lønudgifterne udgør op til 90 pct. af udgifterne. Det er derfor essentielt, at centrene har det fornødne fokus på lønstyring og kan handle på forventede merudgifter rettidigt. Der igangsættes et uddannelsesforløb for at sikre en bedre lønstyring og hvordan de tilgængelige værktøjer bruges.

Endelig skal der ses på mulighederne for at de psykiatriske bosteder kan bidrage ved en strammere styring heraf, ligesom det skal undersøges om de 10 mio. kr. der er i budgetaftalen til dagtilbud evt. også kan bidrage.

Forudsætning

Den væsentligste forudsætning – og samtidig det væsentligste tiltag – er yderligere stram styring på alle områder. Stram styring betyder i denne sammenhæng at allerede forventede merforbrug skal indhentes, således at der skabes balance ved årets udgang. Det økonomiske råderum er dermed indskrænket betydeligt, og der må ikke komme 'overraskelser' af nogen art.

Det forudsætter reelt at aktiviteten ikke må stige i forhold til 2009 – og meget gerne falde. Dette kan i praksis vise sig særdeles vanskeligt da erfaringerne fra de sidste år peger i den modsatte retning. Tilmed kan der på nogle af ydelserne være uomgængelig tilgang – f.eks. på handicaphjælperordningen, hvor tilflyttere fra andre kommuner kan fortsætte deres allerede eksisterende ordning i Københavns Kommune, men uden at der kan indhentes refusion. På køb af pladser eller egne botilbud kan der komme nye sager i form af domfældte, som skal have anvist en plads straks og ikke kan placeres på en venteliste.

Botilbuddene skal med ovenstående tiltag indhente effektiviseringer for 27 mio. kr. i 2010. 15 mio. kr. ved forbedret økonomistyring, 5 mio. kr. til dækning af 2009 og 7 mio. kr. i forventet aktivitetsstigning. Herudover skal botilbuddene på både handicap- og psykiatriområdet hente diverse effektiviseringsbesparelser fra budgetvedtagelsen – for begge områders vedkommende i størrelsesordenen 7 mio. kr.